

παρετῆρει ὅλα τὰ πράγματα καὶ τὰ ἐνθυμεῖτο. Ὅτε ὅμως τὰ ἐβλεπε δακτυλοδεικτοῦντα τὰ πράγματα αὐτὰ καὶ κινεῦντα τὰ χεῖλη, ἐκυριεύετο ἀπὸ ἀθυμίαν ἀπεσώρετο εἰς τινὰ γωνίαν καὶ μὲ πέτρην ἢ μὲ ξύλον ἐχάρασσε μηχανικῶς σχεδὸν εἰς τὴν γῆν κεφαλαῖά τινὰ γράμματα τὰ ὅποια εἶδε τὰ παιδιά νὰ συλλαβίζωσι.

Ἡ ἐσπερινὴ προσευχὴ τὴν ὁποίαν καθ' ἐσπέραν ἔκαμνον τὰ παιδιά τῆς γειτονίας ἐφαίνετο εἰς τὴν Χαρίκλειαν αἶνεγμα ἢ μυστήριον. Ἐγονάτιζε μὲν καὶ αὐτὴ καὶ ἤκωνε τὰς χεῖρας ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐννοῇ διὰ τί. Ὁ ἱππότης θεωρῶν τοῦτο ὡς βεβήλωσιν ἔλεγε·

— Πάρετέ τιν ἀπ' ἐδῶ· δὲν θέλω νὰ βλέπω αὐτὸν τὸν πειθησιμόν.

— Ἐγὼ ζητῶ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀπεκρίθη ποτὲ ἡ μήτηρ.

Ἡ Χαρίκλεια ἐδείκνυεν ἐκ νηπιότητος σημεῖα τῆς περιέργου ἐκείνης ιδιότητος τὴν ὁποίαν οἱ μὲν Σκῶτοι ὀνομάζουσι διπλὴν ὄρασιν, οἱ δὲ μαγνητισταὶ προσπαθοῦσι νὰ παρὰδεχθῶσι, καὶ οἱ ἱατροὶ κατατάττουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταξὺ τῶν ἀσθενειῶν· ἡ μικρὰ βωβὴ καὶ κωφὴ προησθάνετο ἐρχομένους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἠγάπα, καὶ ἔτρεχεν εἰς προὔπαντήσιν των.

Τὰ δὲ ἄλλα παιδιά οὐ μόνον τὴν ἐπλησίαζον μὲ φόβον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπέφευγον ἐνίοτε μὲ καταφρόνησιν· ἄλλοτε πάλιν τολμηρόν τι παιδίον ἤρχετο πρὸς αὐτὴν καὶ ἱστάμενον ἀποτόμως τῇ ὠμίλει καὶ τὴν ἐπροκάλει ν' ἀποκριθῇ. Ὅτε τὰ παιδιά συνήρχοντο διὰ νὰ χορεύσωσιν, αὐτὴ μόνη ἐκάθητο μακρὰν, καὶ ἠκολούθει τὸν ῥυθμόν, σείουσα τὴν ὠραίαν τῆς κεφαλὴν, ἀλλὰ μὲ ἥθος μελαγχολίας ἅμα δὲ καὶ εὐπρεπείας ὥστε ἐκίνει τοὺς βλέποντας εἰς συμπάθειαν.

Μία τῶν συντρόφων τῆς κατεγίνετό ποτε εἰς τινὰ πρᾶξιν ἀριθμητικὴν πολλὰ βραχεῖαν καὶ πολλὰ εὐκολον, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ τὴν τελειώσῃ ἂν καὶ ἐμέτρει μὲ τὰ δάκτυλά της· ἡ δὲ Χαρίκλεια ἐννοήσασα ὅτι ἐσφαλλε καὶ θέλουσα νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν της, ἔτεινεν ἀνοικτάς καὶ τὰς δύο τῆς χεῖρας. Σημειωτέον ὅτι εἶχον διδάξαι εἰς τὴν Χαρίκλειαν ἀπλούστατά τινὰ πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο ἤξευρεν ὅτι δύο καὶ δύο κάμνουσι τέσσαρα. Καὶ πνευματῶδες ζῶον καὶ πτηνὸν μαθηθῆναι νὰ μετρήῃ κατὰ τρόπον, τὸν ὅποιον δὲν γνωρίζομεν, ἕως δύο καὶ τρία. Λέγεται μάλιστα ὅτι μία καρακάξα ἐμέτρησεν ἕως πέντε. Ἀλλ' ἡ Χαρίκλεια, καθὼς ἄνθρωπος, ἐδύνατο νὰ μετρήσῃ καὶ περισσώτερα. Ἦνοιξε λοιπὸν καὶ τὰ δέκα τῆς δάκτυλα καὶ τὰ ἐδείκνυεν εἰς τὴν μικρὰν φίλην τῆς μὲ τόσῃ ἀγαθότητι, ὥστε θὰ τὴν ἐξελάμβανέ τις ὡς τίμιον ἄνθρωπον μὴ δυνάμενον νὰ πληρώσῃ.

Ἄν καὶ ἡ φιλοκαλία γεννᾶται ἐκ νηπιότητος εἰς τὰς γυναικας, ἡ Χαρίκλεια ὅμως δὲν ἐδίδε κανὲν σημεῖον.

« Περιέργον, ἔλεγεν ὁ ἱππότης, μία μικρὰ κόρη νὰ μὴν ἐννοῇ τί ἐστὶ εὐμορφὴν φόρεμα. » Ἡ δὲ Ἰουλία μειδιῶσα περίλυπος ἀπεκρίνετο· « Καὶ ὅμως εἶναι ὠραία. » Καὶ συγχρόνως τὴν ἠνάγκαζε νὰ περιπατήσῃ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς τῆς διὰ νὰ ἴδῃ καλλίτερον τὸ ἀνάστημά της τὸ ὅποιον ἤρχιζε νὰ σχηματίζεται, ἅμα δὲ καὶ τὸ χαριέστατον παιδικὸν βᾶδισμά της.

Καθ' ὅσον δὲ ἠλικιοῦτο ἡ Χαρίκλεια ἐδείκνυε μεγίστην ἀγάπην, δὲν λέγω πρὸς τὴν θρησκείαν τὴν ὁποίαν δὲν ἐνόει, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐκκλησίας τὰς ὁποίας ἐβλεπεν. Ἰσως εἶχεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς τὸ ἀκατανίκητον ἐκείνο αἶσθημα ἕνεκα τοῦ ὁποίου δεκαετὲς παιδίον συλλαμβάνει καὶ διατηρεῖ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ φορέσῃ πενιχρὸν φόρεμα, νὰ ἀναζητῇ ὅ,τι εἶναι πτωχὸν καὶ ὅ,τι πάσχει καὶ νὰ περάσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλην τοὴν ζωὴν. Πολλοὶ ἀδιάφοροι καὶ μάλιστα φιλόσοφοι θ' ἀποθάνωσι χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ τις ἐξ αὐτῶν τὸ αἶσθημα τὸ ὅποιον ὅμως ὑπάρχει.

« Ὅταν ἤμην παιδίον δὲν ἐβλεπα τὸν Θεὸν ἐβλεπα μόνον τὸν οὐρανόν ». Ἰδοὺ φράσις ὑψηλὴ γραφείσα ὡς γνωστὸν, ἀπὸ ἑνὸς βωβὸν καὶ κωφόν. Ἡ Χαρίκλεια δὲν εἶχε βεβαίως τόσῃν δύνάμειν. Ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας πολλάκις κακῶς ζωγραφισμένη, ὁ ἀναγνώστης λέγων τὸν Ἀπόστολον μὲ φωνὴν λεπτὴν καὶ κακόνυχον, ὁ κανδυλάπτης ἀνάπτων τὸν πολυέλαιον καὶ, τίς οἶδε, τί ἄλλο ἀνυψοῦσι τὸν νοῦν ἐνὸς παιδίου. Ἀλλὰ τί μᾶς μέλει τὸ πόθεν, ἀφοῦ ὁ νοῦς ἀνυψοῦται;

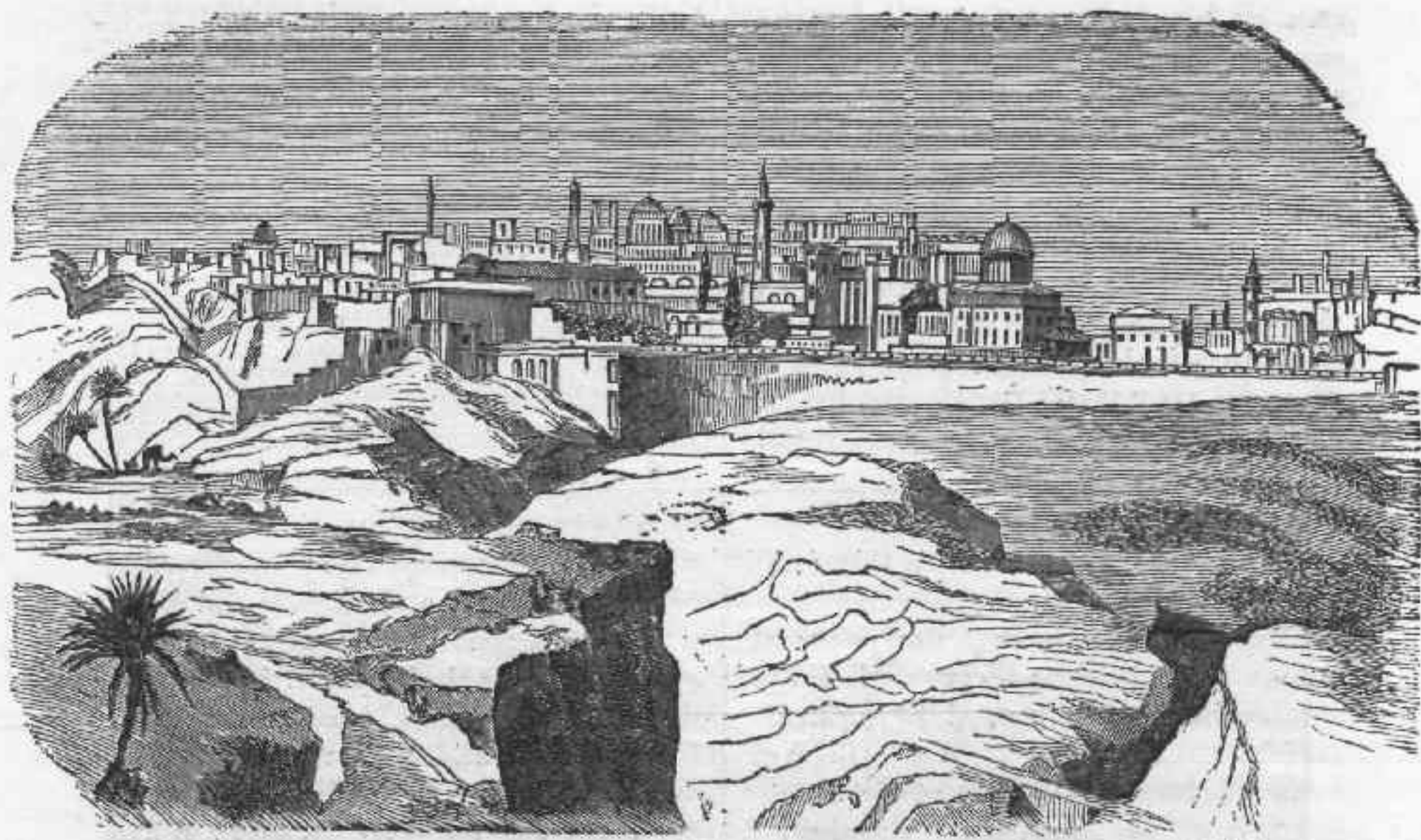
(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ. (*)

— 000 —

Ἀπὸ αὐτοῦ κατὰ ἀνατολὰς εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως εὐρίσκεται ὁ μέγας καὶ περιβόητος Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς ὁ ἱερός καὶ σεβάσιμος Ναὸς πρὸ τοῦ νὰ οἰκοδομηθῇ, ἀσεβεῖς τινὲς ἄνθρωποι παρακινούμενοι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ἔφεραν πολὺ χῶμα ἐξωθεν καὶ ἐσκέπασαν αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ ὅλον τὸ σπήλαιον τοῦ παναγίου Τάφου, καὶ τὸν ἔστρωσαν λίθους, καὶ τὸν ἔκαμαν ὡς ἄν λόφον τεχνικόν, καὶ ἔκτισαν ἐπάνω του εἰδωλεῖον τῆς βδελυρᾶς Ἀφροδίτης, καὶ ἔκαμαν ἐκεῖ

(*) Ἐκ τοῦ συγγράμματος, τοῦ ἐπιγραφομένου « Προσκυνητάριον ἢ περιγραφή τῆς Ἀγ. πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κλ. ὑπὸ Χρυσάνθου τοῦ ἐκ Προύσης. Ἐκδ. Β'. ἐν Μόσχῃ 1837.



Ἱεροσόλυμα.



Προσκυνηταὶ ἀπερχόμενοι εἰς τὸν Ἅγ. Τάφον.

τὰς μικρὰς θυσίας καὶ ῥαντισμοὺς μὲ γνώμην ὅτι νὰ εἶναι πάντοτε κεκρυμμένον τὸ θεῖον μνῆμα, καὶ ἀγνοούμενον· ἔμεινε δὲ τοῦτο οὕτως ἔχον ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους αἰῶνας ἕξ ἡ χρόνους, ἀπὸ τῆς τοῦ Κυρίου

Γεννήσεως ἕως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν χριστιανῶν εὐσεβεστάτου μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τῆς μακαρίης μητρὸς αὐτοῦ Ἑλένης. Αὐτὸς ὁ αἰδίδιος βασιλεὺς μέγας Κωνσταντῖνος περακινού-

μενος ὑπὸ θείας βουλῆς καὶ προτροπῆς, ἐπεμψε τὴν μακαρίαν Ἑλένην τὴν μητέρα αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ· ὅθεν διὰ προσταγῆς βασιλικῆς καὶ θηρέθη τὸ μικρὸν εἰδωλεῖον τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ἐσκάφη τὸ ἐπίπεδον πρόσωπον τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ τὸ χῶμα τὸ μεμολυσμένον ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν θυσιῶν ἐβρίφη πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὸν ἅγιον τόπον· καὶ ἄφ' οὗ εὑρέθη τὸ κατὰ φύσιν ἀμόλυντον χῶμα τῆς γῆς, ἐφάνη τῶν Ἀγίων ὁ Ἅγιος Τάφος, ἐξ οὗ ἀνέστη τριήμερος ὁ Κύριος, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ φῶς ὕστερον ἀπὸ τὴν τοσαύτην χρονικὴν ὑπόγειον κατάκρυψιν. Ἐγράψε δε ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς τοὺς ἡγεμό-

κλησίαι τῆς οἰκουμένης εἰς αὐτὸν ἀναφέρονται ὡς εἰς πρωτότυπον, διότι ἐν αὐτῷ κατασκευάσθη τὸ μέγα θυσιαστήριον, ἐπάνω εἰς τὸν σεβάσμιον Γολγοθᾶ, ἐν ᾧ ἐθυσιάσθη τὸ κατὰ σάρκα ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς τοῦ Πατρὸς εἰς ὃν ἐξέχεε τὸ πανάχραντον αὐτοῦ Αἷμα, καὶ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἁλλοτρίου.

Τρεῖς νόμους ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸν αἰ. νόμον τῆς ἀθωότητος, ἀκκίας, καὶ ἀναμαρτησίας· τὸν δεύτερον τὸν φυσικόν, δηλαδὴ τῆς πεπτωκυίας φύσεως· καὶ τὸν τρίτον τὸν γραπτὸν καὶ εἰς



Ἅγιος Τάφος.

νας καὶ ἄρχοντας τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐθνῶν, ὅπως μὲ πλουσιοπρόχους χορηγίας χρημάτων κτίσωσι ναὸν ἅγιον κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ μὲ κάλλος ὑπερφυῆς καὶ ἀξιοθαύμαστον, εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως.

Ἡ μεγάλη αὕτη ἐκκλησία τοῦ ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ὁ Θεῖος Ναὸς, ὁ κτισθεὶς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῶν σωτηριωδῶν Παθῶν, καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπερβαίνει εἰς τὴν ἀξίαν καὶ ἀγιότητα, ἔχει μόνον τοὺς ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ Παλαιστίνῃ θείους ναοὺς, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης, ἐπειδὴ καὶ ἅπασαι αἱ ἐκ-

αὐτοὺς τοὺς τρεῖς νόμους ἦτον προτυπούμενος αὐτὸς ὁ προσκυνητὸς ναὸς, καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον νόμον προτύπου αὐτὸν τὸν ναὸν ὁ παράδεισος, ὁ ἐν Ἑδεμ φυτευθεὶς· διότι καθὼς ἐκεῖνος ὁ παράδεισος ἐφυτεύθη διὰ τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ, οὕτω καὶ αὐτὸς ὁ ναὸς ἐτοιμάσθη διὰ τὸν νέον Ἀδὰμ, τὸν πρόξενον τῆς ζωῆς, Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ καθὼς ἐκεῖνος ὁ Ἀδὰμ ἐπλάσθη πρῶτον ἀπὸ τῆς γῆς, ἔπειτα ἐτέθη εἰς τὸν παράδεισον, τὸν ὅμοιον τρόπον, καὶ ὁ δεύτερος Ἀδὰμ ὁ Χριστὸς ἔλαβεν ἀνθρωπίνην μορφήν ἀπὸ τὴν καθαρωτάτην γῆν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας πρῶτον, ἔπειτα ἐτέθη εἰς αὐτὸν· ὁ ποταμὸς ὅπου ἔβγαιναν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς τρυφῆς, καὶ ἐπότιζε τὸν παράδεισον, προε-

τύπωνε τοῦτον τὸν ἀγιώτατον ναὸν, ἐπειδὴ ἀπὸ αὐ-
τὸν ὡσὰν μία ἀένναος πηγὴ ἐρρέουσιν οἱ
ποταμοὶ τῶν θείων χαρισμάτων, καὶ ποτίζουσι τὸν
κόσμον ὅλον. Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα κατὰ ὅσα ὁ Θεὸς
ἐρύττει μεσὰ εἰς τὸν παράδεισον, τὰ πλέον ἐ-
ξαίρετα ἦτον δύο· τὸ ξύλον τῆς γνώσεως καὶ τὸ ξύ-
λον τῆς ζωῆς, καὶ εἰς τοῦτον τὸν ἱερὸν ναὸν ἀγκα-
λὰ εὐρίσκονται πολλὰ καὶ διάφορα σημεῖα, διαφόρου
εὐλαθείας, μετὰ τὰ ὁποῖα εὐφραίνονται οἱ προσκυνη-
ταὶ πνευματικῶς, τὰ ἐξαίρετα ὅμως εἶναι δύο, ὁ ἀ-
γιώτατος τοῦ Κρανίου τόπος, καὶ ὁ ἐνδοξὸς Τάφος
τοῦ Κυρίου ἡμῶν· τὸ ξύλον τῆς γνώσεως ἦτον τύ-
πος τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ, διότι ὅταν ὑψώθη ὁ Χριστὸς
ἐπὶ σταυροῦ ἐν τῷ Κρανίῳ ἐγνωρίσθη Θεὸς καὶ ἄν-
θρωπος, καθὼς ὁ ἴδιος αὐτὸς προεῖπεν, Ἰωάν. κεφ. ἡ.
Ἦταν ὑψώσετε τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσε-
σθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, τότε τὸν ἐγνώρισεν ὁ ληστής, καὶ
ὁ ἐκατόνταρχος, καὶ ἄλλοι πολλοί· τὸ δὲ ξύλον τῆς
ζωῆς, προετύπου τὸν πανάγιον τάφον τοῦ Χριστοῦ,
διότι ἡμεῖς χάριτι καὶ δυνάμει τῆς αὐτοῦ Ἀναστά-
σεως, ἐλάβομεν ζωὴν καὶ ἀθανασίαν, καὶ μέλλομεν
να ἀναστηθῶμεν ἐν τῇ κοινῇ ἀναστάσει, ὅχι μόνον
μετὰ τὴν σωματικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὴν ὁποῖαν ὅλοι
οἱ ἀποθνήσκοντες ἀναστήσονται, ἀλλὰ καὶ μετὰ πνευμα-
τικὴν, ἡγουν ἐξ ἁμαρτίας εἰς τὴν χάριν, καθὼς λέ-
γει ὁ Θεὸς Ἀπόστολος πρὸς Ῥωμ. κεφ. δ'. « ὅς παρε-
» δόθη διὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἡγέρθη διὰ τὴν
» δικαίωσιν ἡμῶν. Καὶ πάλιν ἐν τῷ ε'. κεφ. συνε-
» τάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος, εἰς τὸν
» θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν,
» διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν και-
» νότητι ζωῆς περιπατήσωμεν, εἰ γὰρ σύμφυτοι γε-
» γόναμεν τῷ ὁμοιωμάτι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
» καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα ». Εἰς ἐκεῖνον τὸν πα-
ράδεισον ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ ἐπλάσθη ἡ Εὐα,
εἰς αὐτὸν τὸν ἀγιώτατον τόπον, ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ
τὸ ὕδωρ ὅπου ἐρρέουσιν ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ νέου Ἀ-
δάμ, ἐπλάσθη ἡ Ἐκκλησία. Ἡ ἀληθὴς μήτηρ ἔτρεξεν
ὅχι μόνον ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ αἷμα, τὸ ὅποῖον ἐκχυθὲν,
πρῶτον ἐρρᾶντισεν ὅλον τὸ Σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα
τὸ κρανίον τοῦ Ἀδάμ, καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ ἔκειτο· καὶ
ἀκολουθῶς ἡγιάσθη ὅλος ὁ τόπος, ὁ πλησίον αὐτοῦ,
ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἅγιον χρίσμα· εἴτα μερισθὲν εἰς τέσ-
σαρες ἀρχὰς μετὰ τὴν δραστηκωτάτην αὐτοῦ δύναμιν
καὶ ἐνέργειαν, ἐπότισε καὶ ἡγίασεν ὅλην τὴν τετρα-
πέριτον οἰκουμένην, δηλαδὴ, Ἀνατολὴν, Δύσιν, Ἀρ-
κτρον καὶ Μεσημβρίαν· ὅθεν οὗτος ὁ τόπος τοῦ Κρα-
νίου, διότι ἦτον διωρισμένος εἰς τιμωρίαν καὶ παί-
δευσιν τῶν πταιστών, ἦτον κατηραμένος· διότι ἐπι-
κατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου· τώρα ὅμως
διὰ τὸ ἐκχυθὲν αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, ἔγινεν
ἀγιώτερος καὶ ἅπαντα ἡ γῆ, ἡ ὁποία διὰ τὰς ἁμαρ-

τίας τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἄλλων ἀνθρώπων οὕσα
ὑποκειμένη εἰς τὴν θείαν κατάραν, δὲν ἐβλάστανεν
ἄλλο εἰμὴ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, τώρα διὰ τοῦ Αἵ-
ματος τοῦ Χριστοῦ φιλιωθεῖσα μετὰ τὸν Θεόν, καὶ πάλιν
εὐλογηθεῖσα, ἔγεινε τόπος καρποφόρος, ὅτι δίδει
πολλοὺς, καὶ πολλὰ εὐαρέστους τῷ Θεῷ καρπούς.
Βεβαιοῦνται ταῦτα ἀπὸ τὰς μαρτυρίας τῆς θείας γρα-
φῆς, καὶ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Πατέρων·
ὁ προφήτης Ζαχαρίας, εἰς τὸν ποθεινότατον καιρὸν
τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου εἶπεν ἐν κεφ. ιγ'. « Καὶ
» ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος Σαβαώθ,
» ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς
» γῆς, καὶ, οὐκέτι αὐτῶν ἔσται μνηεῖα, καὶ τοὺς ψευ-
» δοπροφήτας, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαίρω
» ἀπὸ τῆς γῆς. » Εἵπομεν ἕως ὧδε ἐν συντομίᾳ πῶς
προετυποῦτο ὁ Θεὸς οὗτος ναὸς εἰς τὸν νόμον τῆς
ἀθωότητος, τώρα λέγομεν πῶς προετυποῦτο, καὶ
εἰς τὸν νόμον τὸν φυσικόν.

Ἐν κεφ. κβ'. τῆς γενέσεως ἱστορεῖται, ὅτι ὁ πα-
τριάρχης Ἀβραάμ ἐπροστάχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ λάβῃ
τὸν Υἱὸν τοῦ τὸν Ἰσαάκ, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν γῆν τὴν ὑ-
ψηλὴν, καὶ νὰ τὸν προσφέρῃ ἐκεῖ εἰς ὀλοκαύτωσιν, ἐ-
πάνω εἰς ἓνα τῶν ὀρέων· καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον
ὅπου τοῦ ἐδειξεν ὁ Κύριος, εἰς τὴν γῆν λέγω τὴν ὑψη-
λὴν, τὴν ὁποῖαν ὁ μὲν Σύμμαχος ἐρμηνεύει, ὀπτασίας,
ὁ δὲ Ἀκύλας, τὴν ἐρμηνεύει καταφανῆς. Ταύτην λέγου-
σιν οἱ ἱεροὶ ἐξηγηταί, ὅτι εἶναι μέρος τῆς ὀρεινῆς Ἰου-
δαίας, ἥτοι ἡ Ἱερουσαλήμ, ἐκεῖ ὅπου ἐκτίσθη ὁ ναὸς
τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως· διότι, καθὼς λέγει ἡ θεία
γραφὴ, ἦλθεν ὁ Ἀβραάμ ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν ἐδειξεν
αὐτῷ ὁ Θεός, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὁ δὲ τόπος εἰς τὸν
ὅποιον ἐπροστάχθη, ἡγουν ἡ Βηρσαβὲς ἐν Γεράροις,
εἶναι πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀ-
πέχει ἀπ' αὐτῆς διάστημα τριῶν ἡμερῶν κατὰ τὸν
Ἱερώνυμον, διὰ τοῦτο καὶ τώρα εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον
τόπον τῆς ὀράσεως εἶναι καὶ σήμερον ὁ τόπος τῆς
ὀλοκαρπώσεως, τιμώμενος μετὰ εὐκτέρῳ οἴκῳ, καὶ
μοναστήριον λεγόμενον θυσίᾳ τοῦ Ἀβραάμ. Τοῦτον
τὸν τόπον τὸν ὠνόμασεν ὁ Ἀβραάμ, Κύριος οἶδεν, ἐ-
πειδὴ, ἐν ἐκείνῳ τῷ ὄρει εἶδεν ὁ Κύριος τὴν εὐγένει-
αν τοῦ Ἀβραάμ, ὅχι μόνον χάριν τῆς ὀλοκαρπώσεως
τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἰσαάκ, ἀλλὰ πολλὰ περισσώτερον προ-
φητικῶς ὁμματι διὰ ἐκεῖνα ὅπου ἔμελλον νὰ ἀκολου-
θήσωσιν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μεσσία· ὡσὰν δηλαδὴ νὰ
ἤθελε δειχθῇ προφητικῶς, καὶ νὰ προαναφωνηθῇ
συμβολικῶς ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς
ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τοῦ φυσικοῦ νόμου.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ σεβάσμιος καὶ προσκυνητὸς Ναὸς
τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, εἶναι μεγαλο-
πρεπὴς, καὶ περίφημος κατὰ τὰ τὸ μέγεθος τοῦ Να-
οῦ, καὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου, μετὰ δύο με-
γάλους καὶ ὑψηλοὺς τρούλλους ἢ κρουμπέδες, ὁ ἓνας

μέ χωρασάνι, καὶ ὁ δεύτερος ἐξώθεν με μολυβδόσκη-
πασμα, ἐσωθεν δὲ με ξύλα ἄσηπτα μεγάλα καὶ χον-
τρά, μέχρι τῆς ζώνης τοῦ τοίχου, με κολώνας πορ-
φυράς καὶ μαρμαρένιαις, με ποδαρικά μεγάλα καὶ
στερεὰ, καὶ με ἕδαφος ἐστρωμένον με παλυσιδῆ
καὶ διάφορα μάρμαρα, καὶ ἐσχηματισμένον με κα-
τασκευὴν πολλὰ θαυμασίαν καὶ ἐντεχνον, ἔχων μά-
κρος ἰχνάρια διακόσια ὀγδοήκοντα πέντε, καὶ πλά-
τος ἰχνάρια ἑκατὸν ἐξήκοντα· αὐτὸς ὁ Ναὸς τὸ πά-
λαι ἐκοσμεῖτο ἀκόμη περισσότερον διὰ τὰς πολλὰς
πόρτας ὅπου εἶχεν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀγία πόλις Ιε-
ρουσαλήμ, ὡς εἵπομεν, κατὰ διαφόρους καιροὺς πο-
λεμηθεῖσα, εἰς διαφόρους ὑπέπεσεν ἐξουσίας, ἀπώλε-
σε καὶ αὐτὸς ὁ Ναὸς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, τὰ νῦν δὲ
ἔχει μίαν καὶ μόνην πόρταν κατὰ μεσημβρίας.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ φθόνου τῶν Ἀρμε-
νίων, ἀκολουθήσασαν ἐκείνην φρικτὴν καὶ τοῖς πᾶσι
γνωστὴν πυρκαϊάν, αὐθις ὁ ἱερώτατος οὗτος Ναὸς ἀ-
νεκαινίσθη λαμπρότερον ἀπὸ τὸ πρότερον, διὰ φιλο-
τίμου συνδρομῆς μόνων τῶν ὀρθοδόξων. Ἐσχάτως δὲ
ἤδη κατὰ τὰς πληροφορίας ὅπου ἔλαβον ἀπὸ γραμ-
μάτων τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ ἱερᾶς ἡμῶν Ἀδελφότητος,
ἀδείξ τῆς νέας Αἰγυπτιακῆς Ἐξουσίας, ἐπεσκευάσθη-
σαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πολλὰ μέρη τοῦ ἱεροῦ τού-
του Ναοῦ βλαφθέντος ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ. Ἀνεώχθη-
σαν δὲ, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Σουλτάνου
Σαλῶδίνου πρὸ 650 — χρόνων κεκλεισμένα ὄντα
μέγιστα ὀκτὼ παράθυρα, τριγύρω εἰς τὸν λίθινον
τροῦλον, ἢ κουμπὲν τοῦ Καθολικοῦ, ὅθεν ὁ Ναὸς ἐ-
γένετο φωτεινότατος, εἰς κάύχημα καὶ χαρὰν τῶν
ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 287.)

—οοο—

Ἡ περὶ πανώλους εἰδησις κατεθεορύβησε καὶ κυ-
βέρνησιν καὶ λαόν, τὸν λαὸν μάλιστα λαβόντα καὶ
πρὶν πεῖραν, κατὰ τὴν μακρὰν τοῦ ἀγῶνος διάρκειαν,
τῆς πανωλέθρου τῶν ἐπιδημιῶν δυνάμεως. Τῆς πν-
ώλους πρὸ πάντων ἡ φήμη, καὶ τοι σπανίως ἐπι-
σκεπτομένης ἄλλοτε τὴν Πελοπόννησον καὶ τὸ Αἰ-
γαῖον, φοβερὰ ἐπεκράτει μετὰ τοῦ λαοῦ. Κατ' ἔ-
τος τὴν Κωνσταντινουπόλιν, τὴν Σμύρνην, τὴν Ἀδρια-
νούπολιν, τὴν Θεσσαλονίκην, τὰς πόλεις ἐνὶ λόγῳ ἐ-
καίνας τῆς Τουρκίας ὅπου συνεπυκνοῦτο πολὺς ὀθω-
μανῶν ὄχλος κατελυμαίνετο ἡ ἀδυσώπητος αὕτη νό-
σος· καὶ πρὸ τινων ἐτῶν ἐνσκήψασα εἰς τὴν νῆσον

Κέαν παρ' ὀλίγον ἐξωλόθρευεν ἡβηδὸν πάντας τοὺς
κατοίκους.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπιδημιῶν τὸ φάσμα ἀνυψοῦτο
τρομερὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν Ἑλλήνων. Ὁ τύ-
φος πρὸ μικροῦ εἶχε περιφέρει ἀδυσώπητος τὴν ῥομ-
φίαν αὐτοῦ εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἡ εὐλογία, εἰσβα-
λοῦσα ἐξ Αἰγύπτου εἰς Νάξον τὸ 1823 ἔτος ὡς ἄλ-
λος ἀνηλεὲς κατακτετῆς, ἀπέκτεινεν ἀπανθρώπως
καὶ νέους καὶ γέροντας, καὶ ἐκ τῶν σωθέντων πολ-
λοὺς κατέλιπεν ἀναπήρους καὶ δυσειδεῖς, μηδ' αὐτὸ
τὸ κάλλος σεβασθεῖσα. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τῶν ἀνθρώπων
κράμα εἶναι εὐτυχιῶν καὶ συμφορῶν, λυπηρῶν καὶ
γελοίων, εἰς τὴν ἐπιδημίαν τῆς νέσου τῆς ἐπηκο-
λούθησεν ἀστεϊότατον ἐπεισόδιον.

Μεταξὺ τῶν Ναξίων, μικρὸν γευσσάμενων τότε
παιδείας, ἐπεκράτουν οὐκ ὀλίγαι δεισιδαιμονίαι, καὶ
πρώτη πασῶν ἡ τῶν βουρκολάχων. Γενικὴ ἦτο καὶ
ἀδιάσειστος ἡ δόξα ὅτι οἱ ἀποθνήσκοντες ἐβουρκο-
λάχιαζαν, καὶ ὅτι ἐπιφαινόμενοι ὀλοσώματα οὐχὶ
καθ' ὕπνου ἀλλ' εἰς ἀγρυπνοῦντας συγγενεῖς καὶ φί-
λους, ἔλεγον καὶ ἐπραττον τὰ ἀρέσκοντα. Ἐπειδὴ δὲ
πολλοὺς εἶχεν ἀποστείλει ἡ εὐλογία εἰς τὰ βασίλεια
τοῦ Πλοῦτωνος, διεδόθη καὶ ἐπιστεύθη ἡ εἰδησις ὅτι
στασιάζαντες ἄνθρωποι εἰς τὸν Ἄδην οἱ νάξιοι νεκροὶ ἐ-
βιάσαντο τὸν Χάρωνα νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτοὺς εἰς τὰ
ἄνω. Καὶ καθ' ἑσπέραν μόλις δύνοντος τοῦ ἡλίου, ἐ-
πανήρχοντο πάντες δρομαῖοι εἰς τὰ ἴδια, καὶ συζυ-
γοῦντες περίφοβοι διὰ διπλῶν καὶ τριπλῶν μοχλῶν
θύρας τε καὶ παράθυρα, καὶ ἐμπεδοῦντες αὐτὰ διὰ
σωρείας στρωμάτων καὶ προσκεφαλίων καὶ ἄλλων
σκευῶν, κατεκλίνοντο στένοντες καὶ τρέμοντες. Οἱ
βουρκόλακες ὁμῶς, τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος εἶχε κατα-
στήσει λεπτοφυεῖς, εἰσέδουν οἱ ἀλιτῆριαι καὶ κεκλει-
σμένων τῶν θυρῶν εἰς τὰ ἄδυτα, καὶ ἐφόδιζον ἢ καὶ
ἐκακοποίησαν τοὺς ζῶντας. Ὅτε δὲ ἀνέτελλεν ἡ ἡμέρα
αἰοικίαι ἠνοιγόντο καὶ ἐξερχόμενοι ἄνδρες τε καὶ γυ-
ναῖκες διηγοῦντο τρεμούση τῇ φωνῇ τὰ παράτολμα
τῶν βουρκολάχων ἔργα καὶ λόγια. Καὶ τοῦτον μὲν
ἠπεύλησε νὰ ξυλοκοπήσῃ ὑψηλόσωμος τις καὶ σκε-
λετώδης ἐὰν δὲν ἐδίδεν αὐτῷ νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῖνῃ,
ταύτης δὲ τὴν ξανθὴν καὶ μακρὰν κόμην ἠγωνίσθη
ν' ἀνασπάσῃ φθονερὰ γειτόνισσα ἀγριαίνουσα, ἡ μέ-
γαιρα! τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐκείνης τοὺς περιλεύκους
καὶ κυδωνιῶντας κόλπους ἐτόλμησε νὰ ψαύσῃ ἱερο-
σύλως αὐθαδὲς ἀλλ' ὀρατὸν μεράκιον. Ὁ μυλωθρὸς
γείτων μου εἶχε δύο θυγατέρας, αἵτινες φρίσσουσαι
διηγοῦντο καθ' ἑκάστην πρωΐαν πῶς βουρκόλακες δύο
εἰσερχόμενοι μετὰ πατάγου καὶ ἀναποδογυρίζοντες
ὅλα τὰ σκεύη, ἐκτύπουν ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ καὶ ἐ-
γρύλλιζον καὶ ἠνοιγον τὰς θύρας καὶ κουκουλωμέ-
νας οὐσας ὑπὸ τοῦ φόβου ἀπεκάλυπτον καὶ παρέσυ-
ρον καὶ ἐβασάνιζον, τὰς ταλαιπώρους! δι' ὅλης τῆς